

Sınıf Öğretmenlerinin Örgütsel Kimlik Algı Düzeylerinin İncelenmesi *

Examination Of Class Teachers' Perception Of Organizational Identity

ÖZET

Toplumsal bir örgüt olarak okulların başarısında ve başarısızlığında örgüt kültürünün etkisi oldukça büyüktür. Sınıf öğretmenlerinin örgütsel kimlik algı düzeylerinin belirlenmesine yönelik gerçekleştirilen araştırmada; sınıf öğretmenlerinin çeşitli demografik değişkenlerinin örgütsel kimlik algı düzeyleri üzerinde etkili olup olmadığı alt amaçları da araştırılmıştır. Betimsel tarama modeliyle gerçekleştirilen araştırmaya İstanbul/Arnavutköy’de resmi ilkokullarda görev yapan ve kolay ulaşılabilir örneklem yöntemine göre belirlenen 274 sınıf öğretmeni katılmıştır. Öğretmen Örgütsel Kimlik Algısı Ölçeği (ÖÖKAÖ) ve kişisel bilgi formunda oluşan veri toplama aracı ile elde edilen veriler; SPSS paket programı ile çözümlenmiş, verilerin normal dağılım göstermemesi üzerine non-parametrik testler kullanılarak analiz edilmiştir. Sınıf öğretmenlerinin örgütsel kimlik algı düzeylerinin yüksek düzeyde olduğu; sınıf öğretmenlerinin örgütsel kimlik algı düzeylerinin cinsiyet, mesleki kıdem, eğitim düzeyi, okulda çalışma yılı değişkenlerine göre anlamlı bir farklılık göstermediği sonuçlarına ulaşılmış ve uygulayıcılara ve araştırmacılara yönelik önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Sınıf Öğretmenleri, Kimlik, Örgütsel Kimlik.

ABSTRACT

The effect of organizational culture on the success and failure of schools as a social organization is quite large. In the research carried out to determine the organizational identity perception levels of classroom teachers; The sub-objectives of whether various demographic variables of primary school teachers are effective on their organizational identity perception levels were also investigated. 274 classroom teachers working in public primary schools in Istanbul/Arnavutköy and determined according to the easily accessible sampling method participated in the research carried out with the descriptive survey model. The data obtained with the data collection tool consisting of the Teacher Organizational Identity Perception Scale (PSAS) and the personal information form; It was analyzed with the SPSS package program, and because the data did not show normal distribution, it was analyzed using non-parametric tests. It was found that classroom teachers had a high level of organizational identity perception; It was concluded that the organizational identity perception levels of classroom teachers did not show a significant difference according to the variables of gender, Professional seniority, education level, working years at school, and suggestions were made for practitioners and researchers.

Keywords: Classroom Teachers, Identity, Organizational Identity.

GİRİŞ

“Ben kimim?” yüzyıllardır insanların aklını kurcalayan bir sorudur. Kimlik kavramı herkesi kapsar ve insanın varoluşuyla ilgilidir. Her birinin kendine has özellikleri ve yapısı vardır. Bu karmaşık yapı farklı açılardan ele alınmakta ve ortaya örgütsel kimlik kavramı çıkmaktadır (Akatay, 2009). Örgütsel çalışanlar pozitif sosyal kimliğe sahiptir ve bunu örgütsel kimliğe olumlu olarak yansıtma eğilimindedirler. Çalışanlar, örgütsel kimliğin değersizleştirilmesinin kişisel itibarı ve sosyal kimliği tehdit edeceğine inandıklarında örgütsel kimliği gönüllü olarak koruyacaklardır (Bozbey, 2019). Örgütsel özdeşleşme, örgüt çalışanlarının iş birliğini, örgüte olan güvenini ve motivasyonunu olumlu yönde etkileyerek örgütsel kaygıyı azaltır. Bir örgütün devamlılığı çalışanlarına bağlıdır. Kurumsal kimlik kurumsal verimliliği sağlar (Öztürk, 2020).

Kimlik “Ben kimim?” sorusunu merkeze alırken, örgütsel kimlik ise “Biz kimiz?” sorusunu merkeze almaktadır. Kurumun kim olduğu organizasyon düzeyinde vurgulanan önemli bir unsurdur (Uğurlu & Arslan, 2015). Örgütsel kimlikler; her bir örgütsel paydaşın kendi zihninde oluşturduğu örgüte ilişkin temel özellikleri içeren, merkezi, sürekli, ayırt edici örgütsel özelliklerdir ve karmaşıktır. Bir örgütün en temel sermayesi çalışanlarıdır. Çalışanların sosyal kimliği, ortak hedefleri gerçekleştirmenin temelidir ve bir örgütün sosyal sermayesi, personelinin kimlik kaynaklarından oluşur (Ağlargoç, 2011). Örgütler, örgüt çalışanlarının bir bütün olmasını ve onları diğer

Zeliha Şahin¹

How to Cite This Article

Şahin, Z. (2023). “Sınıf Öğretmenlerinin Örgütsel Kimlik Algı Düzeylerinin İncelenmesi” *International Social Sciences Studies Journal*, (e-ISSN:2587-1587) Vol:9, Issue:108; pp:5448-5456. DOI: <http://dx.doi.org/10.29228/sss.67784>

Arrival: 19 December 2022
Published: 28 February 2023

Social Sciences Studies Journal is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International License.

* 2022-2023 dönemi tezsiz yüksek lisans dönem projesinden üretilmiştir.

¹ Okul Müdürü, MEB, Samsun, Türkiye. ORCID: 0000-0002-6292-0000

örgütlerden ayırmasını sağlayarak örgütsel kimlik ve imajlarını oluştururlar. Her kuruluşun, çalışanların bağlı olduğu bir kimliği vardır (Tüzün, 2006).

Toplumsal açıdan ilkokullar, iyi yurttaşların gelişmesinde önemli bir eğitim basamağıdır (Şahin, 2014). Örgün eğitimin başlangıcı bireyin hayatında yaşanır. Her çocuk hayata hazırlanır ve bu süreçte gerekli bilgi ve becerileri edinir. Bu süreçte çocuklar öğretmenle yoğun bir etkileşim içinde olmuştur (Çavdar ve diğerleri, 2022). Öğretmenin karakterinden, davranışlarından, tepkilerinden ve düşüncelerinden büyük ölçüde etkilenir. Bu yaklaşıma göre öğrencilerin okul hakkındaki olumlu ya da olumsuz yargıları; öğretmenlerin okula yönelik düşünceleri, kavramları, duyguları ve tutumları ile ilgilidir (Şanlı & Arabacı, 2016). Örgüt kültürünün bir okulun başarısı veya başarısızlığı üzerinde büyük etkisi olabilir. Bir okulun başarısı, öğrencilerinin başarısını yansıtır ve öğretmenlerin bir okulun kimliğini nasıl algıladıkları, okul etkililiği için giderek daha önemli hale gelmektedir (Öcel, 2013). Örgütsel etkililik için örgütsel kimliğin araştırılması ve öğretmenlerin okul kimliği algılarının belirlenmesi gerekmektedir (Çobanoğlu-Kasap, 2008).

Sınıf öğretmenlerinin örgütsel kimlik algı düzeylerini belirlemek amacıyla hazırlanan araştırma ilgili literatüre kaynak ve katkı sağlayacağı ve ilköğretim okullarında olumlu okul kimliğinin geliştirilmesinde yol gösterici olacağı düşünüldüğünden önemli görülmüştür.

KAVRAMSAL ÇERÇEVE

Örgüt

Örgüt; en basit haliyle, ortak bir amaç için bir araya getirilmiş ve bu amaç doğrultusunda bilinçli olarak hareket eden en az iki kişiden oluşan bir sistem olarak tanımlanmaktadır. Bireyler ortak bir hedefe ulaşmak için gönüllü olmalıdır (Çobanoğlu, 2021). Örgütlerde hiyerarşik bir düzen vardır ve bireyler otokratik bir düzene göre görevlerini yerine getirmek için iş birliği yaparlar. Temel olarak sosyal birimler oluştururlar ve bir organizasyonun üyeleri arasındaki etkileşim ve iletişim için sosyal yapılar olarak kabul edilirler (Ertürk, 2003). Örgütler, bireyler, ortak amaçlara ulaşmak için birlikte eylemleri koordine eden; bireylerin, teknolojilerin ve hedeflerin kendi kültürleri, otoriteleri ve çalışanlar arasındaki iletişim ile etkileşimde bulunduğu yapılarıdır (Güçlü, 2003).

Toplumun faaliyetleri örgütte yürütülür ve toplum üyelerinin inanç, değer, tutum ve davranışlarından dolayı toplumun yansması örgüte yansır. Toplumun entelektüel ve teknolojik gelişimi organizasyona yansır (Leblebici, 2008). Örgütte ortak hedefler vardır ve bu hedeflere ulaşmak için toplumun tüm üyelerinin çabası gereklidir. Bir kuruluş, paydaşlarının etkinliği kadar aktif olabilir ve varlığını sürdürebilir (Köse ve Semra Tetik, 2001).

Örgütsel Kimlik

Kimlik “ben kimim?” sorusunun cevabıdır. Bu tür tepkiler duygu, bilgi, sosyal yaşam, gelenek ve görenekler, tutumlar, inançlar, sembolik yargılar ve farkındalığı içerir (Erdal ve diğerleri, 2013). Örgütsel kimliklerin tanımlanması bireysel kimliklerden daha karmaşıktır. Çünkü her çalışanın kendi organizasyonunun farklı bir organizasyonel tanımı vardır (Hızarcıoğlu & Güney, 2022). Bilginin en büyük güç olduğu gerçeğinden kaynaklanan ve küresel ölçekte tüm dünyayı etkisi altına alan teknolojik bir değişim sürecinden geçen örgütler, bu süreçte varlıklarını sürdürme mücadelesi vermektedir (Tüzün & Çağlar, 2008). Örgütler çevresel değişimlere ayak uydurabildikleri sürece ayakta kalabilirler. Örgütsel kimlik, bireyin örgüte aidiyet duygusunu sağlar (Akduru, 2022).

1970'lerden itibaren “Sosyal Kimlik Kuramı” ortaya atılmış ve araştırmalar geliştirilmiştir. Sosyal kimlik kuramı temelde örgütsel kimlik kavramının ortaya çıkmasına neden olmuştur (Hızarcıoğlu, 2022). Bu alanda yapılan araştırmalar örgütlerin anlaşılmasına katkıda bulunur. 1974-1978 yılları arasında Henri Tajfel tarafından bir sosyal kimlik teorisi çalışması yapılmış, çalışanların cinsiyet, din ve yaş değişkenlerine göre örgütsel aidiyet ve benlik kavramları incelenmiştir (Kobal, 2022). Bireylerin kimliklerini aidiyet duygusu ile geliştirebildikleri yönündeki bulgular, sonraki araştırmalarla birlikte örgütsel kimlik kavramına ışık tutmaktadır. Örgütsel kimlik; bir örgütün en belirleyici, temel ve kalıcı inançları bütünüdür. Örgütsel özdeşleşme, örgüt üyelerinin davranışlarını ve örgüt hakkındaki inançlarını etkiler ve bu etki çok güçlüdür (Argon & Ertürk, 2013).

Örgütsel kimlik; örgütsel bağlılık, örgütsel etkililik ve iş doyumunu kavramları olumlu değişiklikler üretmektedir. Örgütsel kimlik, kurumsal kimlik ile eşdeğerdir ve olumlu bir örgütsel kimlik algısına sahip olan bireyler, örgüte aidiyet duygusuna sahip olacaktır. Örgüte aidiyet duygusu hisseden birey örgütte üretkenliğini artıracaktır (Şanlı & Arabacı, 2016). Örgütsel kimlik; bireyin bir gruba verdiği duygusal değeri ve o gruba ait olma isteğini ifade eder. Aidiyet; bu, bireyin duygusal olarak grubun bir parçası olmak istemesi ve duygusal olarak gruba bağlı olması anlamına gelmektedir. Bireysel kaygılar, kişinin kendi örgütsel kimliğini tanımlamak için kullanılır (Öcel, 2013).

Bireyin “Ben kimim?” sorusuna verdiği yanıt, onun örgütsel kimliği açısından yorumlanır. Örgütsel kimlik aslında bir örgütle bilişsel ve psikolojik bir bağlantıdır (Paşamehmetoğlu ve Poyraz, 2013).

Örgütsel kimliğin dört unsuru vardır. Örgüt kültürü, imajı, örgüt felsefesi ve örgütsel kimlik araçları gibi unsurlar bir örgütün kimliğini oluşturur (Akatay, 2009). Örgütsel davranış, bireysel çalışanların davranışlarını ve örgütsel çalışanların toplu davranışlarını içerir. Bir örgütün dış ve iç paydaşlarla iletişimi ve eylemleri, örgütsel kimliğin dinamiklerinden birini oluşturur (Bozbey, 2019). Örgütsel kimliğin olumlu algılanabilmesi için çalışanların örgütle güçlü bir ilişki içinde olması, örgütün çalışanların beklentilerini tahmin etmesi ve çalışanlar arasındaki rekabetin en aza indirilmesi gerekmektedir. Örgütsel kimlik, çalışanların örgütle ilgili farklı, özgün, temel ve temel düşünce ve inançlarından oluşur ve örgüte özgüdür (Argon ve Ertürk, 2013).

Eğitim Kurumlarında Örgütsel Kimlik

Günümüzde bir eğitim kurumu olan örgütler, verimliliklerini kıyaslamada akademik başarıyı önemli görmektedirler. Günümüzde eğitim kurumu örgütlerinde öğrencilerden en üst düzeyde başarı beklenmekte, tüm okul çalışanlarının ve tüm paydaşların etkileşimli, işbirlikçi bir model içinde örgütsel amaçlar etrafında bir araya gelmesi beklenmektedir (Oran Çınar, 2019). Ortak hedefler etrafında ortak motivasyona sahip bir örgüt olarak; ortak amaçlara iş birliği yoluyla ulaşmak için tasarlanmış toplumsal birimler olarak kabul edildiğinde, eğitim kurumlarının öğrenci başarısını en üst düzeye çıkaran toplumsal liderler yetiştirmedeki etkinliği ön plana çıkmaktadır (Arslantaş, 2015). Günümüzde örgütlerin bireysel beklentileri en az örgütsel beklentiler kadar önemlidir. “Ben kimim?” diye soran bireyler, sosyal statü sorularının ötesinde, kurumsal kimliklerinin ne olduğu ile ilgilenmeye başladılar ve kişiliklerinden çok kurumlarına uygun davranışlar geliştirmeye başladılar (Erdinç, 2019).

Bir eğitim kurumunda örgütsel kimlik, kurumun diğer eğitim kurumlarından nasıl farklılaştığını gösteren, kurumu değerlendirme olanağı sağlayan, okulun iç yapısını gösteren ve öğretmenin en önemli bileşenidir (Kılıçkaya, 2019). Olumlu örgütsel algıya sahip çalışanlar okullarına güven duymaktadırlar. Değişkenlerle yakından ilişkili olan içsel motivasyon, örgütsel bağlılık, örgütsel sosyalleşme, iş performansı ve örgütsel adalet, örgütsel kimlik olumlu olduğunda bu değişkenler üzerinde olumlu bir etkiye sahiptir (Erdal ve diğerleri, 2013). Eğitim kurumları, toplumsal işlevleri açısından çok önemli kurumlardır ve olumlu bir kimlik, öğretmenlere potansiyellerini tam olarak gerçekleştirmeleri için fırsatlar sunar (Tabak & Boyacı, 2019). Etkili okul işleyişi ve eğitim kurumu hedeflerine ulaşılması ancak olumlu bir örgütsel anlayışla mümkündür. Olumsuz örgütsel kimlik algılarının, örgütsel iş performansını düşürdüğü ve bireysel motivasyonu olumsuz etkilediği bilinmektedir (Polat, Balaban ve Aydın, 2022).

YÖNTEM

Araştırmanın Modeli

Sınıf öğretmenlerinin örgütsel kimlik algı düzeylerini belirlemeye yönelik araştırma betimsel tarama modeli ile gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın amacı, geçmişte veya günümüzde var olan veya var olan bir durumu betimlemek ise, bu tür araştırmalar için betimsel tarama araştırması uygun bir modeldir (Karasar, 1998).

Evren ve Örneklem

Araştırma evrenini 2022/2023 eğitim öğretim yılı güz döneminde İstanbul/Arnavutköy’de resmi ilkokullarda görevli sınıf öğretmenleri oluştururken evrenden kolay ulaşılabilir örneklem yöntemiyle belirlenen 274 sınıf öğretmeni araştırma örneklemini oluşturmaktadır. Araştırmaya katılan sınıf öğretmenlerinin demografik verilerine göre dağılımı aşağıda tablo halinde verilmiştir.

Tablo 1: Öğretmenlerin Demografik Verilerine Göre Dağılımı

Demografik Özellik	Değişken	f	%
Cinsiyet	Kadın	167	60,9
	Erkek	107	39,1
Mesleki Kıdem	0-5 yıl	34	12,4
	6- 10 yıl	72	26,3
	11-15 yıl	93	33,9
	16- 20 yıl	54	19,7
	21 yıl ve üzeri	21	7,7
Eğitim Düzeyi	Lisans	187	68,2
	Yüksek Lisans	81	29,6
	Doktora	6	2,2
Okulda Çalışma Yılı	0-5 yıl	34	12,4
	6- 10 yıl	72	26,3
	11-15 yıl	93	33,9
	16- 20 yıl	54	19,7
	21 yıl ve üzeri	21	7,7
Toplam		274	100,0

Veri Toplama Araçları

Araştırmada veri toplama aracı olarak demografik değişkenlere ilişkin kişisel bilgi formu ve Tabak ve Boyacı (2019) tarafından geliştirilen “Öğretmen Örgütsel Kimlik Algısı Ölçeği (ÖÖKAÖ)” kullanılmıştır. “hiç uygun değil (1)”, “uygun değil (2)”, “kısmen uygun (3)”, “uygun (4)” ve “tamamen uygun (5)” şeklinde 5’li Likert tipi derecelendirme olarak tasarlanan ölçek genelinden alınan yüksek puan katılımcıların örgütsel algı düzeyinin yüksek olduğunu göstermektedir. Ölçeğe ilişkin geçerlilik ve güvenilirlik çalışması Tabak ve Boyacı (2019) tarafından yapılan ölçeğin; faktör yük değerleri .56 ile .89 arasında olup toplam varyansının %72.1’i açıkladığı, güvenilirlik Cronbach Alpha katsayısı ile α değerinin .94 olduğu tespit edilmiştir. Ölçek alt boyutlarında “destek” ($\alpha = .94$), “aidiyet” ($\alpha = .80$) ve “iletişim” ($\alpha = .80$) olarak hesaplanmıştır. Ölçeğin geçerli ve güvenilir olduğu söylenebilir (Tabak ve Boyacı, 2019).

Verilerin Toplanması ve Analizi

Çevrim içi yöntemle toplanan veriler SPSS paket programı aracılığıyla çözümlenmiştir. Veri setlerine normallik testi uygulanmış ve analiz neticesinde çarpıklık değeri -1,189 ve basıklık değeri 2,118 olduğu saptanmıştır. Dağılımın normal olmadığı yönünde sonuca ulaşılmış ve analizlerin Kruskal Wallis H ve Mann Whitney U gibi parametrik olmayan testler uygulanmıştır.

BULGULAR VE YORUM

Sınıf Öğretmenlerinin Örgütsel Kimlik Algı Düzeylerine İlişkin Bulgular

Sınıf öğretmenlerinin örgütsel kimlik algı düzeyleri araştırılmak istenmiş ve sonuçlara ilişkin veriler aşağıda tablo olarak sunulmuştur.

Tablo 2: Sınıf Öğretmenlerinin Örgütsel Kimlik Algı Düzeylerine İlişkin Analiz Sonuçları

	\bar{x}	SS
Destek	3,93	,91
Aidiyet	4,10	,87
İletişim	3,98	,93
Öğretmen Örgütsel Kimlik Algısı Ölçeği (ÖÖKAÖ)	3,98	,83

Sınıf öğretmenlerinin örgütsel kimlik algı düzeylerine ilişkin analiz sonuçları incelendiğinde destek boyutunda ortalamanın 3,93 olduğu; aidiyet boyutunda ortalamanın 4,10 olduğu; iletişim boyutunda ortalamanın 3,98 olduğu ve ölçek genelinde algı düzeyinin ortalama 3,98 olduğu görülmektedir. Ortalamalar değerlendirildiğinde ölçek geneli ve alt faktörlerin tamamında sınıf öğretmenlerinin örgütsel kimlik algı düzeylerinin “yüksek” olduğu bulgusuna ulaşılmıştır.

Cinsiyet Değişkenine İlişkin Bulgular

Sınıf öğretmenlerinin örgütsel kimlik algı düzeylerinin cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediği araştırılmak istenmiş ve sonuçlara ilişkin veriler aşağıda tablo olarak sunulmuştur.

Tablo 3: Sınıf Öğretmenlerinin Cinsiyetine Göre Farklılaşmaya İlişkin Analiz Sonuçları

		N	Sıra Ort.	Sıra Toplamı	U	p
Destek	Kadın	167	138,76	23172,50	8121,000	,742
	Erkek	107	135,54	14502,50		
Aidiyet	Kadın	167	142,37	23776,00	8724,500	,198
	Erkek	107	129,90	13899,00		
İletişim	Kadın	167	139,20	23247,00	8650,000	,654
	Erkek	107	134,84	14428,00		
ÖÖKAÖ	Kadın	167	139,60	23312,50	8584,500	,583
	Erkek	107	134,23	14362,50		

Tablo incelendiğinde sınıf öğretmenlerinin örgütsel kimlik algı düzeyleri; öğretmenlerin cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir($p>0,05$).

Kıdem Değişkenine İlişkin Bulgular

Sınıf öğretmenlerinin örgütsel kimlik algı düzeylerinin kıdem değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediği araştırılmak istenmiş ve sonuçlara ilişkin veriler aşağıda tablo olarak sunulmuştur.

Tablo 4: Sınıf Öğretmenlerinin Kıdemine Göre Farklılaşmaya İlişkin Analiz Sonuçları

		N	Sıra Ort.	X ²	sd	p
Destek	0-5 yıl	34	142,43	3,985	,91092	,408
	6- 10 yıl	72	127,39			
	11-15 yıl	93	134,37			
	16- 20 yıl	54	143,27			
	21 yıl ve üzerinde	21	163,21			
Aidiyet	0-5 yıl	34	144,24	1,823	,87130	,768
	6- 10 yıl	72	127,86			
	11-15 yıl	93	137,48			
	16- 20 yıl	54	143,47			
	21 yıl ve üzerinde	21	144,38			
İletişim	0-5 yıl	34	153,69	6,375	,93413	,173
	6- 10 yıl	72	127,08			
	11-15 yıl	93	129,73			
	16- 20 yıl	54	144,41			
	21 yıl ve üzerinde	21	163,67			
ÖÖKAÖ	0-5 yıl	34	147,32	3,951	,82826	,413
	6- 10 yıl	72	128,95			
	11-15 yıl	93	132,39			
	16- 20 yıl	54	141,97			
	21 yıl ve üzerinde	21	162,02			

Tablo incelendiğinde sınıf öğretmenlerinin örgütsel kimlik algı düzeyleri; öğretmenlerin öğretmenlik meslek kıdemi değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir($p>0,05$).

Eğitim Düzeyi Değişkenine İlişkin Bulgular

Sınıf öğretmenlerinin örgütsel kimlik algı düzeylerinin eğitim düzeyi değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediği araştırılmak istenmiş ve sonuçlara ilişkin veriler aşağıda tablo olarak sunulmuştur.

Tablo 5: Sınıf Öğretmenlerinin Eğitim Düzeylerine Göre Farklılaşmaya İlişkin Analiz Sonuçları

		N	Sıra Ort.	X ²	sd	p
Destek	Lisans	187	132,29	2,592	,91092	,274
	Yüksek Lisans	81	149,06			
	Doktora	6	143,75			
Aidiyet	Lisans	187	136,07	,223	,87130	,894
	Yüksek Lisans	81	140,22			
	Doktora	6	145,50			
İletişim	Lisans	187	138,06	,075	,93413	,963
	Yüksek Lisans	81	135,81			
	Doktora	6	142,83			
ÖÖKAÖ	Lisans	187	134,21	1,045	,82826	,593
	Yüksek Lisans	81	144,22			
	Doktora	6	149,33			

Tablo incelendiğinde sınıf öğretmenlerinin örgütsel kimlik algı düzeyleri; öğretmenlerin eğitim düzeyi değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir($p>0,05$).

Okulda Çalışma Süresi Değişkenine İlişkin Bulgular

Sınıf öğretmenlerinin örgütsel kimlik algı düzeylerinin okulda çalışma süresi değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediği araştırılmak istenmiş ve sonuçlara ilişkin veriler aşağıda tablo olarak sunulmuştur.

Tablo 6: Sınıf Öğretmenlerinin Okulda Çalışma Süresine Göre Farklılaşmaya İlişkin Analiz Sonuçları

		N	Sıra Ort.	X ²	sd	p
Destek	0-5 yıl	104	130,30	6,019	,91092	,198
	6- 10 yıl	94	138,28			
	11-15 yıl	51	136,74			
	16- 20 yıl	19	153,97			
	21 yıl ve üzerinde	6	204,33			
Aidiyet	0-5 yıl	104	133,61	4,429	,87130	,351
	6- 10 yıl	94	144,91			
	11-15 yıl	51	125,87			
	16- 20 yıl	19	138,37			
	21 yıl ve üzerinde	6	184,83			
İletişim	0-5 yıl	104	139,85	6,459	,93413	,167
	6- 10 yıl	94	130,74			
	11-15 yıl	51	128,69			
	16- 20 yıl	19	165,24			
	21 yıl ve üzerinde	6	189,75			
ÖÖKAÖ	0-5 yıl	104	133,32	6,064	,82826	,194
	6- 10 yıl	94	136,95			
	11-15 yıl	51	131,44			
	16- 20 yıl	19	158,71			
	21 yıl ve üzerinde	6	202,83			

Tablo incelendiğinde sınıf öğretmenlerinin örgütsel kimlik algı düzeyleri; öğretmenlerin okulda çalışma yılı değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir($p>0,05$).

SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

Sonuç ve Tartışma

Araştırma bulguları doğrultusunda sınıf öğretmenlerinin örgütsel kimlik algı düzeylerinin yüksek düzeyde olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Literatürdeki çeşitli araştırmalar incelendiğinde Erdinç (2019), Yalnızlar (2019), Oran Çınar (2019), Şanlı (2014) ve Arslantaş (2015) tarafından yapılan araştırmalarda öğretmenlerin örgütsel kimlik algı düzeylerinin yüksek düzeyde olduğu sonucuna ulaşılması bu araştırmanın sonucunu destekler niteliktedir. Ancak literatürde bu araştırma sonucuyla farklılık gösteren çalışmalar da mevcuttur. Örneğin Yaykiran (2019) tarafından yapılan araştırmada Ankara ili merkez ilçelerinde görev yapan ilkökul öğretmenlerinin örgütsel kimlik algı düzeyinin orta düzeyde olduğu sonucu bu araştırmanın sonucu ile örtüşmemektedir.

Sınıf öğretmenlerinin örgütsel kimlik algı düzeyleri; öğretmenlerin cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir. Literatürdeki çeşitli araştırmalar incelendiğinde Oran Çınar (2019), Yaykiran (2019), Kılıçkaya (2019) ve Çobanoğlu (Kasap) (2008) tarafından yapılan araştırmalarda, öğretmenlerin örgütsel kimlik algısının

öğretmenin cinsiyet değişkenine göre farklılaşmadığı sonucuna ulaşılması bu araştırmayı destekler niteliktedir. Ancak literatürde bu araştırma sonucuyla farklılık gösteren çalışmalar da mevcuttur. Örneğin Gül (2015) tarafından yapılan araştırmada kadın öğretmenlerin lehine; Özkan ve Şener (2013) tarafından yapılan araştırmada erkek öğretmenler lehine örgütsel kimlik algılarında farklılaşmanın mevcut olduğu yönünde sonuca ulaşılması hem bu araştırma sonuçlarıyla hem de farklılaşma yaratan cinsiyet bağlamında birbiriyle örtüşmemektedir.

Sınıf öğretmenlerinin örgütsel kimlik algı düzeyleri; öğretmenlerin öğretmenlik meslek kıdemi değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir. Literatürdeki çeşitli araştırmalar incelendiğinde Kılıçkaya (2019), Yaykiran (2019), Gül (2015), Şanlı (2014) ve Akgül (2012) tarafından yapılan araştırmalarda, öğretmenlerin örgütsel kimlik algısının öğretmenlerin mesleki kıdem değişkenine göre farklılaşmadığı sonucuna ulaşılması bu araştırmayı destekler niteliktedir. Ancak literatürde bu araştırma sonucuyla farklılık gösteren çalışmalar da mevcuttur. Örneğin Erdinç (2019), Oran Çınar (2019) ve Yalnızlar (2019) tarafından yapılan araştırmalarda bu araştırmadan farklı olarak mesleki kıdem faktörünün öğretmenlerin örgütsel kimlik algısında farklılaşma yarattığı yönünde sonuca ulaşılması hem bu araştırma sonuçlarıyla hem de farklılaşma yaratan kıdem yılı bağlamında birbiriyle örtüşmemektedir.

Sınıf öğretmenlerinin örgütsel kimlik algı düzeyleri; öğretmenlerin eğitim düzeyi değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir. Literatürdeki çeşitli araştırmalar incelendiğinde Gül (2015) ve Yalnızlar (2019) tarafından yapılan araştırmalarda öğretmenlerin örgütsel kimlik algılarının öğretmenlerin mezuniyet faktörüne göre farklılaşma yaratmadığı sonucuna ulaşılması bu araştırmayı destekler niteliktedir. Ancak literatürde bu araştırma sonucuyla farklılık gösteren çalışmalar da mevcuttur. Örneğin Yaykiran (2019), Polat, Balaban ve Aydın (2022) tarafından yapılan araştırmalarda öğretmenlerinin örgütsel kimlik algı düzeylerinin eğitim düzeyi açısından farklılaşmaya neden olduğu, ön lisans eğitim düzeyine sahip öğretmenlerin lisans ve lisansüstü eğitim düzeyine sahip öğretmenlerden daha olumlu bir örgütsel kimlik algısına sahip olduğu sonuçları, bu araştırmanın sonucuna göre farklılık göstermektedir.

Sınıf öğretmenlerinin örgütsel kimlik algı düzeyleri; öğretmenlerin okulda çalışma yılı değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir. Literatürdeki çeşitli araştırmalar incelendiğinde Oran Çınar (2019) tarafından yapılan araştırmada okulda çalışma süresi değişkeninin öğretmen örgütsel kimlik algısı üzerinde farklılaşma yaratmadığı sonucuna ulaşılması bu araştırmayı destekler niteliktedir. Ancak literatürde bu araştırma sonucuyla farklılık gösteren çalışmalar da mevcuttur. Örneğin Arslantaş (2015), Yalnızlar (2019) ve Yaykiran (2019) tarafından farklı ölçek ve farklı örneklem grubuyla yapılan araştırmalarda okulda çalışma yılı değişkeninin öğretmenlerin örgütsel kimlik algısı üzerinde farklılaşma yarattığı yönünde sonuca ulaşılması hem bu araştırma sonuçlarıyla hem de farklılaşma yaratan cinsiyet bağlamında birbiriyle örtüşmemektedir.

Öneriler

Araştırma sonuçları doğrultusunda; farklı yöntem, teknik, evren veya örneklerle yeni araştırmalar yapılması; farklı şehir, bölge, resmi veya özel eğitim kurumlarının hedef seçilerek öğretmen veya okul yöneticilerinin de dahil edilmesi; örgütsel kimlik konusunda seminer ve kurslar veya işbaşı eğitimleri düzenlenmesi; olumlu özdeşleşmeyi artırmak için kurumlar, okul yöneticilerinin öğretmenlere kendilerini her zaman değerli ve önemli hissettirecek davranışlar sergilemesi; kurumsal paydaş sorunlarının ele alınmasına yönelik idari desteğin artırılması; okul paydaşları arasındaki iş birliğini artıracak etkinlikler düzenlenmesi; öğretmen örgüt kimliğini belirleyen destek, aidiyet ve iletişim boyutlarında güçlendirici motivasyonel ve önleyici faaliyetler yapılması; eğitim veya projeler gerçekleştirilmesi önerilmektedir.

KAYNAKÇA

Ağlarcı, O. (2011). Anadolu Üniversitesi iktisadi ve idari bilimler fakültesi ve mühendislik-mimarlık fakültesi örgütsel kimliklerinin fenomenografik durum çalışmalarıyla analizi. Doktora Tezi. Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eskişehir.

Akatay, A. (2009). Çalışanların örgütsel kimlik algılarının vatandaşlık davranışı üzerindeki etkisi. Sosyal Ekonomik Araştırmalar Dergisi, 8(16), 299-315.

Akduru, H. E. (2022). Simbiyotik işbirliklerinde örgütsel kimlik ile örgütsel vatandaşlık ilişkileri üzerine bir araştırma. Academic Review of Humanities and Social Sciences, 5(2), 228-255.

Akgül, S. (2012). İlköğretim okulu öğretmenlerinin örgütsel kimlik algıları ile örgütsel bağlılıkları arasındaki ilişki (Sakarya ili örneği). Yüksek Lisans Tezi. Sakarya Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

Argon, T., & Ertürk, R. (2013). İlköğretim okulu öğretmenlerinin içsel motivasyonları ve örgütsel kimliğe yönelik algıları. Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi, 2(2), 159-179.

- Arslantaş, M. (2015). İlkokullarda görev yapan yönetici ve öğretmenlerin duygusal zekâ düzeyleri ve örgütsel kimlik algılarının bazı değişkenler açısından incelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. Zirve Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Bozbey, A. (2019). Otellerde örgütsel adalet algısının örgütsel güven ve örgütsel kimlik üzerindeki etkisi. Yüksek Lisans Tezi. Batman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Batman.
- Çavdar, M., Ülsen, Y., Aydın, I. M., Kurt, E., & Söker, K. (2022). İlkokul öğretmenlerinin örgüt sağlığına ilişkin algıları. Academic Social Resources Journal, 7(43), 1549-1585.
- Çelebi, M. A. (2021). Örgütsel kimlik-iş tatmini ilişkisinde işe tutulmanın aracılık rolü. JOEEP: Journal of Emerging Economies and Policy(6(Özel Sayı)), 41-51.
- Çobanoğlu, N. (2021). Okul öncesi eğitim örgütlerinde paylaşılan liderliğin örgütsel kimlik algısı ve öğretmen mutluluğu ile ilişkisinin incelenmesi. EKEV Akademi Dergisi, 0 (88), 413-432.
- Çobanoğlu-Kasap, F. (2008). İlköğretim okullarında örgütsel kimlik ve örgütsel etkililik (Denizli ili örneği). Ankara: Doktora Tezi. Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Erdal, G., Gücüyener, İ., & Erdal, K. (2013). Eğitim kurumlarında kurumsal kimlik, kurumsal imaj ve eğitime katkısı. Meslek Yüksekokulları Elektronik Dergisi (EJOVOC), 3(3), 54-61.
- Erdoğan, Ç. (2019). İlköğretim okulu öğretmenlerinin örgütsel sağlığa ilişkin algıları ile örgütsel kimlik düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi (Soma ilçesi örneği). Yüksek Lisans Tezi. Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Ertürk, A. (2003). Örgütsel iletişim ve adalet algılarının örgütsel kimlik algısı üzerindeki etkileri. Yönetim Araştırmaları Dergisi, 3(2), 147-170.
- Güçlü, N. (2003). Örgüt kültürü. Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 23(2), 61-85.
- Gül, Y. (2015). Öğretmenlerin örgütsel kimlik algılarının demografik değişkenlere göre incelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Hızarcıoğlu, G., & Güney, S. (2022). Öğretmenlerin kimlik algısı ve bağlılık ilişkisinde örgütsel adaletin düzenleyici rolü. İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi, 11(2), 993-1021.
- Hızarcıoğlu, G. (2022). İlkokul öğretmenlerinin örgütsel kimlik algıları ve bağlılıkları arasındaki ilişkide örgütsel adaletin düzenleyici rolü: İstanbul ilinde bir araştırma. Doktora Tezi. İstanbul Aydın Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü.
- Karasar, N. (1998). Bilimsel araştırma yöntemi: kavramlar, ilkeler, teknikler. Ankara: Nobel Yayın.
- Kılıçkaya, H. (2019). İmam hatip liselerinde görev yapan öğretmenlerin örgütsel kimlik algıları ile örgütsel bağlılıkları arasındaki ilişki (İstanbul örneği) . Yüksek Lisans Tezi. İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa Lisansüstü Eğitim Enstitüsü.
- Kobal, H. Y. (2022). Sosyal girişimlerin örgütsel kimlik yoluyla meşruiyet arayışları. MANAS Sosyal Araştırmalar Dergisi, 11(1), 259-274.
- Köse, S., & Semra Tetik, C. E. (2001). Örgüt kültürünü oluşturan faktörler. Yönetim ve Ekonomi, Celal Bayar Üniversitesi İ.İ.B.F, 7(1), 219-242.
- Leblebici, D. N. (2008). Örgüt kuramının temelleri. Cumhuriyet Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi, 9(1), 111-129.
- Oran Çınar, S. (2019). Okul müdürlerinin güç kaynakları ile öğretmenlerin örgütsel vatandaşlık davranışları ve algılanan örgütsel kimlik algıları arasındaki ilişkinin incelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. Osmangazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eskişehir.
- Öcel, H. (2013). Örgüt kimliğinin gücü, algılanan örgütsel prestij ve kişi-örgüt uyumu ile bağlamsal performans arasındaki ilişkiler: Örgütsel bağlılığın aracı rolü. Türk Psikoloji Dergisi, 28(71), 37-53.
- Özan, M. B., & Şener, G. (2013). Determination of perception level of primary school teachers on organizational identity. Procedia - Social and Behavioral Sciences(93), 1131-1137.
- Öztürk, Ş. (2020). Üniversitelerde görev yapan idari personelin örgütsel kimlik ve özyeterlik algıları arasındaki ilişki. Doktora Tezi. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

- Paşamehmetoğlu, A., & Poyraz, A. B. (2013). Örgütsel kimlik algısı, örgütsel bağlılık ve örgütsel vatandaşlık davranışı arasındaki ilişkinin belirlenmesine yönelik bir araştırma. *Journal of Business Economics*, 2(4), 75-89.
- Polat, Ö., Balaban, S., & Aydın, E. (2022). Okul öncesi öğretmenlerinin çocukluk çağındaki olumsuzluk yaşantıları ve örgütsel kimlik algıları. *Eğitimde Kuram ve Uygulama*, 18(1), 12-26.
- Şahin, E. (2014). Ortaöğretim kurumlarında örgütsel kimlik, örgütsel imaj, örgütsel özdeşleşme ve örgütsel adalet (Bursa örneği). Doktora Tezi. Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Şanlı, Ö. (2014). Ortaöğretim okullarında görev yapan öğretmenlerin örgütsel kimlik, örgütsel imaj algılarının örgütsel bağlılıklarına etkisi (Malatya ili örneği). Doktora Tezi, Fırat Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Elazığ.
- Şanlı, Ö., & Arabacı, İ. B. (2016). Liselerde çalışan öğretmenlerin örgütsel kimlik ve örgütsel imaj algılarının örgütsel bağlılıklarına etkisi. *Education Sciences*, 11(3), 126-152.
- Tabak, H., & Boyacı, M. (2019). Öğretmen örgütsel kimlik algısı (ööka) ölçeğinin geliştirilmesi: geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi* (52), 96-117.
- Tüzün, İ. K. (2006). Örgütsel güven, örgütsel kimlik ve örgütsel özdeşleşme ilişkisi, uygulamalı bir çalışma. Doktora Tezi. Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Tüzün, İ. K., & Çağlar, İ. (2008). Örgütsel özdeşleşme kavramı ve iletişim etkinliği ilişkisi. *Journal of Yasar University*, 3(9), 1011-1027.
- Uğurlu, C. T., & Arslan, C. (2015). Öğretmenlerin örgütsel kimlik ve okula güven düzeylerinin bazı değişkenler açısından incelenmesi. *İlköğretim Online*, 14(1), 72-85.
- Yalnızlar, N. D. (2019). Ortaöğretim kurumlarının etkili okul özelliklerine sahip olma düzeyi ile öğretmenlerin örgütsel kimlik algısı arasındaki ilişki (Tekirdağ ili Süleymanpaşa merkez ilçesi örneği). Yüksek Lisans Tezi. Yıldız Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. İstanbul.
- Yaykırın, Z. (2019). İlköğretim okulu öğretmenlerinin örgütsel kimlik algıları ve örgütsel özdeşleşme düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi. Doktora Tezi. Hacettepe Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.